

LANDSCHAPSKRANT DIJLELAND

JUNI 2019

Regionaal Landschap Dijleland vzw wil zorgen voor natuur en landschap in de streek. Dit doen we samen met de inwoners van de regio en in overleg met overheden en verenigingen betrokken bij de open ruimte. We zijn actief in de gemeenten Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Haacht, Herent, Hoeilaart, Huldenberg, Kampenhout, Kortenberg, Leuven, Oud-Heverlee, Overijse en Tervuren.

IN DEZE KRANT:

- Paarden in het landschap
- Is er nog ijs in de kelder?
- Vijfsterrenlandschap voor Boer en Natuur

De splinternieuwe wilgenhut in de buurttuin van Bezoekerscentrum Groene Vallei.

 Zondag 7 juli

FEEST IN DE GROENE VALLEI

Drie jaar bezoekerscentrum

Natuurpunt startte 3 jaar geleden met de uitbouw van een bezoekerscentrum als poort naar de Groene Vallei. Je weet wel, dat mooie groene gebied in de gemeenten Kortenberg, Kampenhout, Herent en Steenokkerzeel. Je vindt er wel 500 ha beschermde natuur en zo'n 50 km aan wandel- en fietsroutes. In het bezoekerscentrum kan je terecht voor streekinfo, natuur- en milieu-educatie, een hapje en een drankje. Kinderen kunnen er sinds kort ook naar hartenlust ravotten in de nieuwe buurttuin. Tijd om dat alles even in de bloemetjes te zetten. De vier lokale natuurpuntafdelingen nodigen iedereen dan ook op 7 juli uit voor een feestelijke dag vol activiteiten in de natuur!

Wandelen door de natuur in het Silsombos, dat kan nu ook via het wandelnetwerk Demer en Dijle.

Programma

- **11u00:** Korte wandeling met natuurgids (1 uur) op het wandelnetwerk Demer en Dijle
- **12u00:** Inhoudiging van de nieuwe buurttuin
- **12u30:** Inhoudiging van het vernieuwde bezoekerscentrum
- **13u00:** Receptie in en rond de brasserie
- **14u00:** Fietstocht met stop aan de nieuwe vogelkijkhut aan de vijver van natuurgebied 'De Molenbeekvallei'
- **Vanaf 14u00** (start om het half uur): wandelingen in het Silsombos met natuurgids
- **Vanaf 14u00:** kennismaking met de Zwarte bij, onze bedreigde inheemse honingbij
- **15u00:** Kinderactiviteit met JNM
- **17u00:** Vrijlating gerevalideerde dieren door Vogelbescherming Vlaanderen

WAAR: Bezoekerscentrum Groene Vallei, Lelieboomgaardenstraat 60 in Erps-Kwerps. Kom zoveel mogelijk met de fiets! Parkeren kan enkel aan de sporthal of kerk van Kwerps of Nederokkerzeel, op 10 minuten wandelen.

MEER INFO: bc.groenevallei@natuurpunt.be

EEN NIEUWE BUURTTUIN

Regionaal Landschap Dijleland vzw helpt Natuurpunt bij de ontwikkeling van de nieuwe buurttuin aan het bezoekerscentrum. Wandelers of fietsers kunnen er even uitrusten en, in de toekomst, een appeltje plukken in de boomgaard. Kinderen kunnen er zich volop uitleven in de speelnatuur: klauteren over heuvels en boomstammen, wroeten in de poel, zich verstoppen in de wilgenhut of gewoonweg eens goed rennen door het hoge gras.

NIEUW! WANDELNETWERK DEMER EN DIJLE

Toerisme Vlaams-Brabant ontwikkelde een nieuw knooppuntennetwerk in 10 gemeenten van het Dijleland en Hageland. Dat is goed voor 340 km wandelplezier. Het Bezoekerscentrum Groene Vallei is een van de 12 startplaatsen waar ook een overzichtsbord staat. Het nieuwe wandelnetwerk takt bovendien aan op de wandelnetwerken Brabantse Kouters, Hagelandse Heuvels en De Merode. De kaart en infogids zijn te koop in boekhandels en toeristische infokantoren of via www.toerismevlaamsbrabant.be/publicaties.

Deze Landschapskrant wordt gedrukt met financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en verspreid met de steun van de gemeenten Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Haacht, Herent, Hoeilaart, Huldenberg, Kampenhout, Kortenberg, Leuven, Oud-Heverlee, Overijse en Tervuren.

Open Monumentendag

IS ER NOG IJS IN DE KELDER? Een experiment met 35 ton ijs

De historische ijskelder van het kasteel van Arenberg in Heverlee is opnieuw in gebruik! De voorbije winter stockeerden we er wel 35 ton ijs in. De hamvraag is nu: blijft dit ijs echt een heel jaar bewaard? Tijdens de Open Monumentendag op 8 september kan je dat met eigen ogen komen vaststellen.

Tot een eeuw geleden propten men ijskelders in de winter vol met natuurijs uit een lokale vijver. Zo kon men ijs bewaren tot diep in de zomer en soms zelfs meer dan een jaar, aldus de overlevering. Wij wilden dit wel eens testen met een experiment! Met de hulp van vrijwilli-

gers en arbeiders van de stad Leuven vulden we de kelder op met grote blokken industrieel gefabriceerd ijs, geleverd door ijsproducent HIVA. We dekten het ijs af met stro en daarna ging de kelder dicht. Met enkele sensoren en een camera volgen we nu het smeltproces op.

Ben je ook benieuwd hoeveel ijs er nog over is na een warme zomer? Kom dan naar de Open Monumentendag op 8 september 2019. **Dan stellen we de ijskelder opnieuw open voor het publiek.** In afwachting daarvan kan je op www.rld.be enkele videomon- tages van dit experiment bekijken en het smeltproces volgen.

Nog meer interesse in ijskelders? Ook de voormalige Leuvense stadsijskel- der, gelegen aan de Brusselsepoort, zal tijdens de Open Monumentendag te bezichtigen zijn. Verneem er alles over in de aanloop naar 8 september op onze website of via het program- ma van de Open Monumentendag.

Met dank aan de provincie Vlaams- Brabant, de stad Leuven en het Leuvens Historisch Genootschap.

Landschapszorg

PAARDEN IN HET LANDSCHAP

Grazen op een weide vol natuur

Paarden hebben altijd al een rol gespeeld in ons landschap. Het kweken en houden van paar- den maakte vroeger gewoon deel uit van de boerenstiel. Want paarden werkten op het land en trokken de karren met koopwaar. Ze waren gewoonweg onmisbaar. Dat is nu wel even anders. Nu zijn het de liefhebbers van paarden die meer en meer het landschap bepalen. Maar jammer genoeg zijn veel paardenweides niet meer dan saaie, overbegraasde lappen grond. Dat kan beter, voor paard én landschap. Daarom is Regionaal Landschap Dijleland op zoek naar paardenhouders die samen met ons hun weide ecologisch willen inrichten. Dat levert niet alleen meer natuur op, het komt ook de gezondheid van de paarden ten goede.

Paarden zijn van nature steppedieren, die elke dag vele kilometers afleggen en zo hun kostje bijeen grazen. Ze eten daarbij niet alleen gras, maar ook kruiden, bladeren en twijgen. Zo krijgen ze alle voe- dingsstoffen binnen die ze nodig hebben. Een simpele lap gras met een draad errond is dus niet bepaald het biotoop waar een paard van droomt. Hoe kan het dan beter?

Door de paarden op een pad of track te houden en de weide op te delen in zones blijft de weide gespaard van overbegrazing en overbetreding. Dat is goed voor het bodemleven en de biodiversiteit in het grasland. En de paarden krijgen meer beweging. Door boven- dien struiken en bomen aan te planten in en rond de weide creëer je nestgelegenheid en voedsel voor heel wat dieren. De paarden kunnen smullen van overhangende takken en vullen zo hun dieet aan met de nodige mineralen. Ook de schaduw van de bomen is natuurlijk welkom. Met een poel erbij scoor je natuurlijk nog beter: de paarden kunnen er drinken of verkoeling zoeken. In een afgerasterd deel van de poel kunnen kikkers en salamanders rustig hun gang gaan.

1. Schuilstal	11. Poel, deels uitgerasterd
2. Hooiopslag	12. Heuvel
3. Mestvaalt	13. Track
4. Piste	14. Voederplaats
5. Roundpen en rolplaats	15. Knotbomenrij
6. Afrastering	16. Gemengde haag
7. Meanderende beek	17. Bloesemheg
8. Solitaire loofbomen	18. Houtkant
9. Kruidenrijke rotatieweide	19. Bosjes
10. Kruidenrijke hooiweide met nabegrazing in stroken	20. Boomgaard
	21. Takkenwal
	22. Composthoop
	23. Faunarand
	24. Kruidenstrook

Heb je interesse om ook van jouw weiland een groene oase te maken? Neem dan contact op met info@rld.be.

De paardenweide van Steve Fontyn en Tina Vundelinck in Hoeilaart is alvast een mooi voorbeeld van hoe het kan. Regionaal Landschap Dijleland tekende een plan uit voor de weide en schakelde sociaal-economiebedrijf IGO in voor de aanleg. Zij plaatsten de natuurlijke omheiningen om de weide op te delen in een track, meerdere graasweides en zelfs een graasbos. Vervolgens plantten ze knotwilgen, een houtkant, bloesemheggen, loof- en fruitbomen en 28 are gemengd bos aan. Alles samen gingen er meer dan 2000 bomen en struiken de grond in!

VIJFSTERRENLANDSCHAP VOOR BOER EN NATUUR

Innovatief plattelandsproject

Een jaar geleden startte het plattelandsproject 'Vijfsterrenlandschap voor Boeren Natuur'. Meeren betere boerennatuur, daar draait het in dit project om. Met steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling en in samenwerking met verschillende partners, ging Regionaal Landschap Dijleland vzw op zoek naar 'vijfsterrenlandbouwers'. Deze landbouwers maken hun bedrijf aantrekkelijker voor een heleboel diersoorten, door nestgelegenheden te voorzien, het voedselaanbod voor wilde dieren te verhogen en landschapselementen aan te planten. We laten graag een paar van onze enthousiaste vijfsterrenlandbouwers aan het woord.

▲ De ploeg van IGO aan het werk bij de aanplant van de 750 m lange, inheemse bloesemheg langs de velden van Jan en Josse Peeters.

RLD vzw: Ook aan de boerderijgebouwen bruist het van het dierenleven?

Jan: "Aan de schuur broedt een torenvalk. Die zit met jongen en is nu zeer actief. Je kan haar heel vaak boven het bedrijf zien vliegen."

Josse: "We zijn er ook fier op dat hier twee soorten uilen broeden: een kerkuil en een steenuil. Van de vogels in onze voortuin genieten we volop terwijl we 's ochtends aan de ontbijt-tafel zitten. En soms verrast de natuur me echt. In het kader van dit project hingen jullie een vleermuizenkast op aan een gevel op het binnenplein. De dag erna vonden we al vleermuizenstrontjes onder de pas opgehangen kast. Ongelooflijk dat die dieren dat zo snel gevonden hebben!"

"We merken dat er veel natuur verdwenen is de laatste jaren. Waar we kunnen, proberen we de natuur een handje te helpen."

Bert Dumortier

akkerbouw en varkens op stro

Huldenberg

RLD vzw: Bert, de hoogstamboomgaard en bloeiende heg naast de stallen maken ons meteen duidelijk dat jij al lang een vijfsterrenlandbouwer bent. Waarom is dat belangrijk voor jou?

Bert: "De boomgaard heb ik geplant uit pure nostalgie. Aan de vierkantshoeve waar ik als klein kind woonde was er een grote boomgaard en ik heb daar uren in gespeeld. Ik wilde mijn boerderij ook mooi inkleden. En bovendien vind ik het fruitaanbod in de supermarkt zo eentonig. Er gaat toch niets boven een Jacques Lebel of een Bellefleur-appel die je zelf van de boom plukt? En ja, bij een hoogstamboomgaard hoort voor mij een doornige haag. Tussen de takken van de Meidoorns en Sleedoorns vind ik heel veel mezenesten, want daar zitten ze veilig voor eksters en kraaien. Ik ben er erg fier op dat ik zoveel mezen heb, maar zij helpen mij ook. Ik hoef niet te sproeien voor de fruitmot, want de mezen eten de larven op. Ik geloof heel sterk in een natuurlijk evenwicht!"

RLD vzw: Binnen dit project plantte je nog 120 m inheemse houtkant aan op een talud?

Bert: "Die aanplant moet het steile talud beschermen tegen erosie. Struiken als Sleedoorn en Rode kor-

noelje hebben veel sterke wortels en zijn dus ideaal om het talud te verstevigen. Ik hoop wel dat er minder mensen zwerfvuil weggooien, want dat is echt een groot probleem langs de velden. Ik raap regelmatig zwerfvuil langs mijn percelen, maar in die sleedoornheg is dat wel moeilijker."

"Ik ben erg fier dat ik zoveel mezen heb, maar zij helpen mij ook. Ik hoef niet te sproeien voor de fruitmot, want de mezen eten de larven op."

RLD vzw: Heb je een favoriet onder de diersoorten die je op en rond je boerderij ziet?

Bert: "Zonder twijfel de Boerenzwaluw. Ze hebben een nestje aan mijn varkensstal en ik kan daar uren naar kijken. Hoe ze vol energie blijven af en aan vliegen om de jongen te voederen. Als ik een halfuurtje moet wachten bij het voederen, kan ik hun even gade slaan. Ook onverwachte ontmoetingen met wilde dieren vind ik fantastisch. Bijvoorbeeld als ik 's avonds langs de stallen loop en er schrikt een uil op. Zo'n momenten koester je en blijven je bij."

▲ Bert: "Er broeden Boerenzwaluwen aan mijn stal. Ik kan er uren naar kijken hoe ze vol energie blijven af en aan vliegen om de jongen te voederen."

Josse en Jan Peeters

akkerbouw en perenteelt

Huldenberg

RLD vzw: Jullie waren meteen bereid om vijfsterrenlandbouwers te worden. Vanwaar dat enthousiasme?

Jan: "Onze hoeve ligt in een prachtig landschap en daar zijn we best fier op. Maar we merken dat er veel natuur verdwenen is de laatste jaren en dat vinden we spijtig. Waar we kunnen, proberen we de natuur een handje te helpen. Daarom waren we bereid om 750 m bloesemheg langs onze percelen te planten. We willen ook nog een oude poel herstellen samen met het Regionaal Landschap."

Josse: "Naast landbouwer ben ik ook jager. Die aanplantingen zijn interessant voor veel wilde dieren en trekken ook jachtwild aan. De poel herstellen we ook uit nostalgie. Als we niet ingrijpen zal de poel steeds verder verlanden. Toen wij kind waren moesten de koeien nog door de poel zwemmen en de voorbije zomer stond de poel droog. Dat hadden wij nog nooit gezien."

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert in zijn platteland

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

I.s.m. Patrijzenwerkgroep Vlaams-Brabant en Agrobeheercentrum Dijleland

Zaterdag 22 juni – 20u00

OP JACHT NAAR HET VLEGEND HERT

Wandeling en infoavond in Overijse

Het Vliegend hert is één van de grootste kevers die in Europa voorkomen. De mannetjes worden wel 8 cm groot! Het Vliegend hert is vrij zeldzaam in België, maar in Overijse huist nog een belangrijke populatie in de zonnige tuinen in het dorpscentrum.

Op warme zomeravonden vliegen deze kevers luid snorrend in het rond op zoek naar een partner. Wil je ook eens een Vliegend hert zien of horen vliegen? Kom dan naar onze info-wandeling. Eerst legt expert Arno Thomaes van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek uit wat inwoners kunnen doen om deze kever een handje te helpen. Nadien gaan we samen in de schemering op zoek naar de kevers.

- **Locatie:** Gemeentehuis - Justus Lipsius zaal, Justus Lipsiusplein 9 in Overijse.
- **Deelnemen is gratis**, maar schrijf je wel vóór 20 juni in via info@rld.be.
- **Organisatie:** Regionaal Landschap Dijleland vzw i.s.m. gemeente Overijse en INBO.

Mannetje Vliegend hert met stevige kaken als een hertengewei.

Gewone grootoorvleermuis

Zaterdag 31 augustus - vanaf 20u00

NACHT VAN DE VLEERMUIS

Wandeling aan de Abdij van Vlierbeek

Breng een zaklamp mee voor deze bewegwijzerde avondwandeling van 4 km door de Abdij van Vlierbeek en het provinciedomein van Kessel-Lo. Onderweg laat een vleermuiskenner met een batdetector je de geluiden horen die vleermuizen maken met hun sonar.

Starten kan doorlopend tussen 20u00 en 21u30 aan de ont-haalstand van Natuurpunt Leuven op het binnenplein van de Abdij van Vlierbeek. Hier krijg je de nodige info om zelf op pad te gaan. De Heemkundige Kring vertelt je wat meer over de geschiedenis van de abtissie. Voor of na je wandeling kan je ook een kijkje gaan nemen in de ijskelder van het Heuvelhofpark. Deze ijskelder werd speciaal voor vleermuizen ingericht als winterslaapplaats.

- **Deelnemen is gratis** voor leden van de organiserende verenigingen en inschrijven is niet nodig. Niet-leden betalen 5 euro. Kinderen nemen gratis deel.
- **Organisatie:** Natuurpunt Leuven, Heemkundige kring Vlierbeek, Stad Leuven en Regionaal Landschap Dijleland vzw, met financiële steun van de Provincie Vlaams-Brabant.

Zaterdag 5 oktober – 9u30

HOE LEG IK EEN BLOEMENWEIDE AAN?

Workshop in Bertem

Een bloemenweide is wat natuurbeheerders een hooiland noemen. Het bestaat uit meerjarige bloeiende planten, zoals margriet en knoopkruid. Dit is een groot verschil met een bloemenakker, die uit eenjarige planten bestaat, zoals klaproos en korenbloem.

Een bloemenweide kan je op verschillende manieren aanleggen. Je kan starten met kale grond en alles inzaaien. Je kan ook beginnen met een bestaand gazon of grasland en hierin een aantal gewenste plantensoorten inbrengen. In beide situaties is het belangrijk dat de grond niet te voedselrijk is, want dan krijg je een dominantie van grassen. Na de aanleg is vooral het beheer van belang. Zonder het juiste beheer zal de bloemenrijkdom immers niet blijven bestaan. Tijdens deze cursus van een halve dag (9u30 – 12u30) leer je alles over de aanleg en het beheer van bloemenweides. Daarna kan je thuis zelf aan de slag.

Door het maaibeheer in je tuin aan te passen, kan je mooie resultaten behalen.

- **Locatie:** De Pastorij –t' Wagenhuis, Vossenstraat 4 in Bertem
- **Inschrijven:** www.inverde.be. Ga naar 'Opleidingen en studiedagen' en kies 'Bloemenweide – aanleg en beheer'.
- **Kostprijs:** 24 euro
- **Organisatie:** Regionaal Landschap Dijleland vzw i.s.m. Inverde en met de steun van de gemeente Bertem.

Zaterdag 5 oktober - 14u00 tot 18u00

GRATIS TUINADVIES

Pastorie Bertem

Heb je plannen om je siertuin (opnieuw) aan te leggen? Maar twijfel je nog of je de juiste keuzes maakt? Schrijf je dan in op www.vlaamsbrabant.be voor 45 minuten gratis en persoonlijk tuinadvies. Breng je tuinplan of -ontwerp mee en bespreek het met een tuinexpert van de provincie Vlaams-Brabant.